

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 18.08.2023

Vår ref.: 201705443-14 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner etter CACM artikkel 15

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner (CCR) fra Statnett SF (Statnett) den 13. oktober 2022.¹ Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 15.

RME ba den 18. november 2022 EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om å treffe beslutning om metodeforslaget. ESA traff slik beslutning rettet mot RME den 24. april 2023. RME skal sørge for at ESAs beslutninger gjennomføres i Norge i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn – CACM krever at Statnett legger frem metodeforslag

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.² Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og frem til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med

¹ Jf. e-post fra Statnett v/ ENTSO-E til RME den 13. oktober 2022, jf. vår ref. 201705443-3

² Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre TSOer.³ Det følger av CACM hvilke metoder som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer, herunder hvilke som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer i relevante kapasitetsberegningsregioner⁴, og hvilke som skal utarbeides i samarbeid med alle andre TSOer i EØS.⁵

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven⁶ § 6-1 fjerde ledd, jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner, jf. CACM artikkel 15.

1.2. Statnetts høring av utkast til metodeforslag

Statnett har etter CACM artikkel 15 nr. 1, jf. artikkel 12, en plikt til å gjennomføre høring av metodeforslaget før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles.

Statnett gjennomførte slik høring i samarbeid med øvrige relevante TSOer fra den 10. november til den 10. desember 2021 gjennom ENTSO-E.⁷ Det ble avgitt én høringsuttalelse,⁸ og denne var positiv til forslaget.

1.3. Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 13. oktober 2022 mottok RME forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner fra Statnett i henhold til CACM artikkel 15, jf. artikkel 9 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i EØS.

1.4. Metodeforslagets innhold

Metodeforslaget tar for seg innlemmelse av norske budområdegrenser i kapasitetsberegningsregionene CCR Nordic og CCR Hansa. En kapasitetsberegningsregion er et geografisk område som består av et sett budområdegrenser. Formålet med kapasitetsberegningsregionene er å legge til rette for koordinert kapasitetsfastsettelse.

Det er definert åtte ulike kapasitetsberegningsregioner i metoden. Av metodeforslaget fremgår det hvilke budområdegrenser med tilhørende TSOer som tilordnes de ulike regionene.

³ “TSO” er en forkortelse for “*Transmission System Operator*”. Statnett er sertifisert av RME og utpekt av OED som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

⁴ Også omtalt som “kapasitetskalkuleringsregioner”

⁵ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

⁶ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁷ ENTSO-E står for *European Network of Transmission System Operators for Electricity*, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa. Statnett er fullt medlem av denne organisasjonen. ENTSO-E har også tidligere forestått høringer av forslag til inndeling av kapasitetsberegningsregioner i EU

⁸ Fra *European Federation of Energy Traders (EFET)*

Følgende norske budområdegrenser skal inkluderes i CCR Nordic:

- NO1 – NO2
- NO1 – NO3
- NO1 – NO5
- NO2 – NO5
- NO3 – NO5
- NO3 – NO4
- NO1 – SE3
- NO3 – SE2
- NO4 – SE2
- NO4 – SE1
- NO4 – FI
- NO2 – DK1

Budområdegrensen NO4 – FI skal inkluderes i markedskoblingen og kapasitetsberegningen først når flytbasert markedskobling er implementert i CCR Nordic.

Videre skal følgende norske budområdegrenser inkluderes i CCR Hansa:

- NO2 – NL
- NO2 – DE/LU

I henhold til metodeforslaget skal alle TSOene foreta en evaluering av alternative fastsettelser for inndelingen av budområdegrenser i kapasitetsberegningsregionene CCR Hansa, CCR Nordic og CCR Core. Denne evalueringen skal foreligge innen tre måneder etter at regional operasjonell sikkerhetskoordinering implementeres i CCR Core. Statnett skal sende evalueringen til den relevante myndigheten i Norge. Dersom det identifiseres mer effektive alternative konfigureringer av regionene, skal TSOene oversende et oppdatert metodeforslag med samme tidsfrist som evalueringen.

1.5. RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 18. november 2022 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁹

1.6. RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA dernest den 5. april 2023 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.¹⁰

⁹ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

¹⁰ ESA ba opprinnelig om innspill fra RME innen den 17. april 2023. I forbindelse med enkelte mindre justeringer i utkastet, ba ESA om RMEs innspill innen den 19. april 2023

RME avgav uttalelse den 18. april 2023. RME vurderte at ESAs utkast til beslutning falt innenfor virkeområdet til CACM artikkel 15 nr. 1. Vi stilte oss positive til den konkrete inndeling i kapasitetsberegningsregioner. RME hadde på denne bakgrunn ingen bemerkninger til innholdet i utkastet.

1.7. ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 24. april 2023. Innholdet i ESAs beslutning er det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse.

1.8. RMEs plikt til å sørge for gjennomføring av ESAs beslutning i samsvar med EØS-avtalen

Det følger av NEM-forskriften¹¹ § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1. Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene – CACM og grensehandelsforordningen

CACM og forordning (EF) nr. 714/2009 (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter CACM

Formålet med CACM er ifølge CACM artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer,¹² ACER,¹³ reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,

¹¹ Forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM)

¹² Utpekt operatør med ansvar for organisering og/eller drift av markedsplasser for omsetning av elektrisk energi

¹³ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

(Agency for the Cooperation of Energy Regulators), der RME deltar på lik linje med øvrige nasjonale reguleringsmyndigheter i EØS, med det ene unntak at RME som reguleringsmyndighet fra et EØS EFTA-land, ikke har formell stemmerett i det interne organet *Board of Regulators*

- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i EØS,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. CACM skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

Før ferdigstilling av metodeforslaget skal Statnett legge dette ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Dette følger av CACM artikkel 15 nr. 1, jf. artikkel 12. Det følger av CACM artikkel 12 nr. 1 at slik høring skal vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12 nr. 2 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på EØS-nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i relevant kapasitetsberegningsregion eller annen nærmere angitt krets, sendes ut på offentlig høring på regionalt nivå.

Statnett skal etter CACM artikkel 12 nr. 3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til metode til RME for godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av CACM artikkel 15 og grensehandelsforordningen artikkel 16 og vedlegg I pkt. 3,¹⁴ jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Inndelingen i kapasitetsberegningsregioner skal herunder bygge på den konkrete regioninndeling som angis i grensehandelsforordningen vedlegg I pkt. 3.2.¹⁵ Innenfor disse rammer skal det fastsettes en inndeling som fremmer effektiv koordinert kapasitetsberegning innenfor områder der dette best kan utføres i tråd med regelverkets formål. Det er følgelig ikke anledning til å ta utenforliggende hensyn som ikke i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til kraftsystemets tekniske innretning og samlede effektive funksjon.¹⁶

¹⁴ Jf. bl.a. CACM fortalen pkt. 33

¹⁵ Jf. CACM artikkel 15 nr. 2 bokstav a

¹⁶ Jf. bl.a. CACM fortalen pkt. 6

CACM artikkel 15 nr. 2 bokstav a krever at hver budområdegrense eller eventuelt to adskilte budområdegrenser der det finnes en overføringsforbindelse mellom to budområder, skal plasseres i én kapasitetsberegningsregion.

I tillegg krever CACM artikkel 9 nr. 9 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

Forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner etter CACM artikkel 15 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i EØS, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 6 bokstav b, jf. nr. 10.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvise metodeforslaget til ESA etter CACM artikkel 9 nr. 11.¹⁷

2.2. NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2.3. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. bokstav a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnettet.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget, og Statnett har gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 18. november 2022 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.¹⁸ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 24. april 2023.

¹⁷ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 49 og EØS-komiteens beslutning nr. 204/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

¹⁸ Jf. CACM artikkel 9 nr. 11, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 49 og EØS-komiteens beslutning nr. 204/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME om metodeforslaget, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i CACM artikkel 15 ved at forslaget innenfor gjeldende rammer definerer hvilke budområdegrenser som omfattes av hver CCR, samt tilhørende TSOer. Herunder oppfylles kravet om at enhver budområdegrense skal tildeles en CCR ved at norske budområdegrenser som omfattes av CACM innlemmes i CCR Nordic og CCR Hansa.

Det er RMEs vurdering at innlemmelsen av norske budområdegrenser i CCR Nordic og CCR Hansa vil kunne legge til rette for videre utvikling og implementering av koordinerte regionale metoder etter de fire kommisjonsforordningene som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett.¹⁹ Betinget av RMEs godkjenning, vil slike regionale metoder kunne bidra til bedre regional koordinering av forhold relatert til driftssikkerhet og kapasitetsfastsettelse.

Innad i en CCR med nært tilknyttede budområdegrenser vil det kunne legges til rette for utarbeidelse av en mer koordinert og optimalisert kapasitetsfastsettelse. Sammenhenger i nettet mellom nært tilknyttede budområder på tvers av landegrenser kan hensyntas på en mer effektiv måte i kapasitetsberegningen gjennom modellering av en felles nettmodell for hver CCR. I tillegg vil koordinering av driftsmessige hensyn kunne redusere behovet for unødvendig store sikkerhetsmarginer i kapasitetsfastsettelsen, samtidig som driftssikkerheten ivaretas. Dette vil bidra til en mer effektiv utnyttelse av kapasiteten i kraftnettet. I tillegg til å optimalisere kapasitetsberegningen innad i hver CCR, skal TSOene påse at metodene for kapasitetsberegning er compatible og koordinerte på tvers av CCRer. Inkludering av norske budområdegrenser i CCR Nordic og CCR Hansa bidrar etter RMEs vurdering til CACMs overordnede mål om harmonisering og koordinering av kapasitetsfastsettelse.

Som et resultat av at kapasiteten i kraftnettet potensielt vil kunne utnyttes mer effektivt, vil mulighetsrommet for krafthandel i markedene øke. Dette er fordi økt tilbud av kapasitet fører til økt potensial for handel av større volumer per budområdegrense. Dette gjelder både for døgnetmarkedet, intradagmarkedet, balansemarkedet og de finansielle markedene ved at TSOene i hver kapasitetsberegningssregion utvikler koordinerte metoder for optimalisert kapasitetsfastsettelse for hvert markedssegment. Formålet er å bidra til økt tilbudt kapasitet i alle de respektive markedene. Økt mulighetsrom for handel bidrar etter RMEs vurdering til CACMs mål om effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyning av elektrisk energi.

¹⁹ I tillegg til CACM, er dette forordning (EU) 2016/1719 om fastsettelse av retningslinjer for langsiktig kapasitetstildeling (FCA), forordning (EU) 2017/2195 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) og forordning (EU) 2017/1485 om fastsettelse av retningslinjer for drift av transmisjonsnettet for elektrisk kraft (SO), jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1

Etter RMEs syn kan inndeling i ulike CCRer legge til rette for et godt grunnlag for samarbeid om beslutningsprosesser mellom TSOer og reguleringsmyndigheter i saker som berører koordinerte aktiviteter i hver enkelt region. Det er fordelaktig at en CCR er hensiktsmessig definert, på en slik måte at den er best mulig egnet for koordinering av aktiviteter.

Siden CCR Nordic i dag i all hovedsak består av budområdegrenser innenfor det nordiske synkronområdet, vurderer RME det som mest hensiktsmessig at de norske budområdegrensene internt og mot andre nordiske land inngår i CCR Nordic på nåværende tidspunkt.

CCR Hansa består hovedsakelig av budområdegrenser med HVDC-forbindelser som knytter det nordiske og det kontinentale synkronområdet sammen. Unntaket er grensene DK1-NL og DK1-DE/LU, som er en del av det kontinentale synkronområdet. RME vurderer at inkludering av de norske budområdegrensene NO2-NL og NO2-DE/LU i CCR Hansa legger til rette for koordinering av aktiviteter og samarbeid om beslutningsprosesser, og derfor er mest hensiktsmessig plassert i CCR Hansa slik kapasitetsberegningsregionene er definert på nåværende tidspunkt.

RME finner at metodeforslaget er i tråd med gjeldende praksis. Det vil derfor ikke ha noen direkte praktisk virkning verken på Statnetts drift av nettet, frekvensen eller fastsettelsen av kapasitet på nåværende tidspunkt. Inndelingen vil heller ikke medføre noen direkte påvirkning på prisdannelsen i markedet eller beregningen av kraftflyt.

Metodeforslaget inneholder videre en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Innholdet er også for øvrig i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder CACM og grensehandelsforordningen, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 24. april 2023. Metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg I. ESAs tilpasninger endrer ikke forslaget til den konkrete inndeling i kapasitetsberegningsregioner.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I.

3.3. Godkjenningens form

RME har vurdert om innholdet i godkjenningen er bestemmende for rettigheter eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett, eller om godkjenningen snarere har karakter av potensielt prosessledende avgjørelse som skal legges til grunn ved eventuelle senere vedtak om kapasitetsberegning innenfor de kapasitetsberegningsregioner som nå fastsettes.

Selve inndelingen har i seg selv karakter av kun å være potensielt prosessledende. Samtidig konkretiserer RMEs godkjenning en forpliktelse for Statnett til å fremlegge

metodeforslag som skal forberedes i samarbeid med andre TSOer i de aktuelle kapasitetsberegningsregioner. Særlig dette gir godkjenningen karakter av enkeltvedtak, og rettssikkerhetshensyn taler for at RME godkjenner Statnetts forslag i slik form.

Etter dette faller vi ned på at metoden bør godkjennes ved et enkeltvedtak rettet mot Statnett.

4. Vedtak

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 6 bokstav b, jf. artikkel 15, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - skrive hvilket vedtak du klager på - skrive hvilket resultat du ønsker - opplyse om du klager innenfor fristen - undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.

Sakskostnader

Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.